

■ Debata HN

Jan Markovič

jan.markovic@economia.cz

Lidé o práci kvůli robotům nepřijdou. Zaniklé profese nahradí nové

Počty robotů v českých firmách neustále rostou. Podle statistik Mezinárodní federace robotiky (IFR) je v současnosti na světě v provozu zhruba třikrát více robotů než v roce 2010 a Česku v roce 2019 patřilo 15. místo v žebříčku států s nejvyšším ročním přírůstkem průmyslových robotů. Kam však až může robotizace zajít? Někteří zaměstnanci se bojí, že je jednou nahradí právě stroj. Zástupci firem z tohoto odvětví si ale myslí, že obavy nejsou namístě. Hovořili o tom v on-line debatě Hospodářských novin.

„Je pravda, že některé profese, které jsou jednoduše automatizovatelné, mohou zmizet. Půjde ale hlavně o práci fyzicky či ergonomicky náročnou. I když možná některá místa zaniknou, jiná se zase naopak objeví,“ řekl Pavel Ambrož, prokurista české pobočky společnosti Schunk.

Vzpomněl si přitom na příklad z praxe, kdy automatizaci ve firmě uspíšila koronavirová krize. „Jde o případ vinařství, které do Česka kvůli uzavřeným hranicím nemohlo dostat cizí pracovníky. Proto si pořídili stroj, který dokáže sbírat víno. A nyní už tyto zaměstnance nepotřebují,“ dodal Ambrož.

Zabránit přesunu výroby

Jednatel firmy Fanuc Czech Petr Duchoslav si myslí, že zaměstnanci se rozhodně bát nemusí. „Když zautomatizujeme výrobu a tím ji zlevníme, zabráníme tomu, aby se přesunula jinam. Pokud se tak nestane, bude se pořád přesouvat tam, kde je levnější pracovní síla. A to už Česko zdaleka není,“ upozornil v debatě. „Automatizace je nutná i proto, abychom nemuseli všechno nakupovat ze zahraničí. To se ukázalo i v současné situaci, kdy se uzavřely hranice. Přestože se u nás řada věcí vyrábí, zdaleka nejsme soběstační.“

Podle Duchoslava odstraňuje automatizace především rutinní úkoly. Sice odpadá základní nekvalifikovaná práce, ale otvírají se pracovní příležitosti pro kvalifikovanější profese. „Linka se bez programátora nebo údržby neobejde. Vznikají tak nové příležitosti a firma se nikam nepřesouvá,“ dodal Duchoslav.

Igor Zahrádka, generální ředitel společnosti B:TECH, dodal, že hlavním cílem automatizace není snaha propustit nepotřebné lidi, ale zautomatizovat činnosti, které lidé ani dělat nechtějí. Zejména proto, že jsou nebezpečné, namáhavé nebo jednoduše nudné. Pro Česko ani není dlouhodobě udržitelné, aby využívalo levnější pracovní sílu ze zahraničí.

Rozhodně by ale lidé s nadsázkou neměli brát do rukou kameny a rozbít výrobní linku, protože zaniklo pět pracovních míst pro nekvalifikované zaměstnance.

„Žádná revoluce nezpůsobila kolaps na trhu práce a nezpůsobí ho ani robotizace. Kdybychom se před deseti lety zeptali hoteliérů nebo taxikářů, co považují ve svém podnikání za největší hrozbu, tak by nikdo z nich neodpověděl, že to budou webové portály. Nikdo neodhadoval, že přijde Uber nebo Airbnb a způsobí revoluci. Ani jedno z toho nevyznělo hoteliéři či taxikáři. Ten podnik

Sice odpadá základní nekvalifikovaná práce, ale otvírají se pracovní příležitosti pro kvalifikovanější profese.

Petr Duchoslav, Fanuc Czech

přišel odjinud a stejně to bude i v případě automatizace. Jde o přirozený tlak na efektivitu a už historie nám ukazuje, že se společnost přesouvá od nekvalifikovaných činností ke kvalifikovaným,“ řekl Zahrádka.

Podle něho se budeme muset tomuto trendu přizpůsobit, začít se více učit. Kromě toho vznikne řada nových oborů. „Ve výsledku budou lidé mít více volného času a to může vytvářet nová pracovní místa,“ dodal Zahrádka

Více robotů, více práce

„Mezi nejvíce automatizované země světa patří Japonsko, Singapur a Jižní Korea. Dlouhodobě mají nejvyšší hustotu robotů na zaměstnance, a to násobně vyšší než u nás nebo jinde v Evropě. Přitom nezaměstnanost mají nejnižší,“ zdůraznil Jaroslav Fiš, jednatel a spoludávající firmy S.D.A., s tím, že Česko a Slovensko sice lze považovat za montážní sílu Evropy, na druhou stranu ale místní obyvatelé prokazují značnou šikovnost a učenlivost.

„Šikovní lidé se nemusí bát, že přijdou o práci. Kdybych měl ve firmě lidsky a profesně kvalitního člověka a jeho pozici musel zrušit, tak ho nepropustím, ale rekvatifikuji na nějakou jinou činnost,“ řekl Fiš.

Podle Fiše automatizace přinese spíše řadu nových příležitostí. „Očekáváme exponenciální růst robotizace. Zatímco dnes je v oboru zhruba pět tisíc programátorů, za deset let jich bude potřeba patnáct nebo dvacet tisíc. Když jsme před dvaceti lety začínali, byly u nás dvě tři robotické firmy. Dnes jich je asi osmdesát,“ zdůraznil slovenský podnikatel.

Paradoxem podle diskutujících je, že se někteří obávají zániku pracovních míst ve chvíli, kdy je v oboru robotizace a automatizace nedostatek kvalifikovaných odborníků. „Najít někoho šikovného je jako hledat jehlu v kupce sena. Pokud hledáme nové kolegy, tak lidé, kteří se k nám hlásí, většinou nesplňují naše představy. Anebo naopak my nesplníme jejich představy o tom, jak by měl vypadat jejich běžný pracovní den. Je to někdy až úsměvné,“ posteskl si Pavel Ambrož z firmy Schunk. Podle něho má řada jiných zemí, například těch severovýchodních, lépe propracovaný školský systém a dokáže lépe propagovat technické školy a strojírenské obory.

Má zasáhnout stát?

Petr Duchoslav ze společnosti Fanuc Czech si dokonce myslí, že vzdělávání je potřeba reformovat. Problém podle něho spočívá v tom, že lidé při výběru svého budoucího oboru nemají představu o tom, co pak budou ve skutečnosti dělat. Proto si vybírají obory, které jsou na první pohled zajímavé. „Dřív jste byli na farmě a viděli jste, jak pracuje váš otec a co budete dělat vy. To dnes chybí. Je proto důležité udělat našemu oboru lepší propagaci,“ dodal Duchoslav s tím, že by měl stát dohlížet na to, jaké školy vznikají a jaké odborníky produkují. „Vzniká řada škol produkujících odborníky, kteří nebudou třeba. A přesto se zakládají. Jejich motivací je pouze přilákat co nejvíce studentů, bez ohledu na to, zda naleznou uplatnění,“ upřesnil Duchoslav.

Podle Igora Zahrádky, který v debatě zastupoval společnost B:TECH, se dnešní svět vyvíjí natolik dynamicky, že škola a její učitelé mohou jen stěží sledovat všechny novinky. Na rozdíl od Petra Duchoslava tedy není pro tak silnou kontrolu státu. „Je spíše potřeba dát studentům všeobecné povědomí o tom, jak daný obor funguje, o všech jeho technických náležitostech. Zbytek už bude v režii firem a institucí, které tyto lidi potřebují. Bez podpory a propagace to ale samozřejmě nepůjde,“ myslí si Zahrádka.

15. na světě

■ V roce 2019 patřilo Česku 15. místo v žebříčku států s nejvyšším ročním přírůstkem počtu průmyslových robotů.

Když zautomatizujeme výrobu a tím ji zlevníme, zabráníme tomu, aby se přesunula jinam.

Petr Duchoslav, Fanuc Czech

Některé profese mohou zmizet. Půjde ale hlavně o práci fyzicky či ergonomicky náročnou.

Pavel Ambrož, Schunk

Žádná revoluce nezpůsobila kolaps na trhu práce a nezpůsobí ho ani robotizace.

Igor Zahrádka, B:TECH

Dnes je v oboru zhruba pět tisíc programátorů, za deset let jich bude potřeba 15 nebo 20 tisíc.

Jaroslav Fiš, S.D.A.

Pavel Ambrož
prokurista české pobočky společnosti Schunk

Petr Duchoslav
jednatel firmy Fanuc Czech

Igor Zahrádka
generální ředitel společnosti B:TECH

Jaroslav Fiš
jednatel a spoludávající firmy S.D.A.

Foto: archiv firem